

Lærerveiledning til «Kvit, norsk mann»

av Brynjulf Jung Tjønn

Mål med opplegget:

Å vekke elevenes interesse for skjønnlitteratur:

✓ gjennom at elevene utforsker tekstene

✓ gjennom at elevene setter ord på sin personlige leseopplevelse

✓ gjennom at elevene diskuterer temaer som tas opp i teksten og får innsikt i andre menneskers tanker og livsbetingelser

✓ gjennom at elevene reflekterer kritisk over tekstenes påvirkningskraft og troverdighet, og opptreter etisk og reflektert i kommunikasjon med andre

✓ gjennom at elevene bruker skjønnlitterære tekster som inspirasjon og modell for egne tekster

Før lesing

Forslag til klassesamtaler:

- Hva er et flerkulturelt samfunn? Kom med eksempler på hva som skaper et mangfoldig samfunn.

- Hva er kvalifikasjonene for å kalles en nordmann? Når er man norsk nok?

- Hva er identitet? Hva tenker du om din egen identitet? Er det mulig å være seg selv fullt ut? Er det mulig å forstå et annet menneske fullt ut?

- Hvordan er disse stikkordene forbundet med identitet: nasjonalitet, oppvekst, hvor du bor.

- Hva legger dere i begrepet «hverdagsrasisme»?

- Hva kjennetegner sjangeren lyrikk? Hvilke begreper bruker vi for å tolke lyrikk som er annerledes fra roman- og novelletolkning?

Underveis

- Velg ett av diktene og les med blyant i hånda.

Se på formen på diktet: strofer, verselinjer, rim og rytme. Se på motiv i diktet, hva er det konkrete og ytre som skjer? Hva er tema i diktet, hva handler det egentlig om? Hvilke språklige virkemidler finner dere (sammenlikninger, metaforer, symboler, kontraster, gjentakelser, bokstavrim og allusjon)?

Marker verselinjer du synes er fine og som får deg til å tenke.

Etter lesing

I makkerpar/læringspar som har valgt samme dikt:

- Hva er motivet i diktet?
- Fortell om diktets form.
- Hvilke virkemidler fant dere som er mest framtrædende i diktet?
- Hva mener dere er tema og budskap?
- Hva synes dere om diktet?

Klassesamtale/grupper:

- Forfatteren tar opp hverdagsrasisme og uvitenhet, men også høyreekstreme terroraksjoner som har vært utført i Norge i nyere tid. Hvordan kan litteratur som tar opp slik «vond» tematikk gjøre oss til bedre medborgere og skape bedre forutsetninger for et demokrati?

Videre:

- Les diktsamlingen høyt i klassen. 😊
- La deg inspirere til å skrive et dikt om utfordringer som man kan møte på ved egen identitet. Har du selv opplevd hverdagsrasisme, så skriv gjerne om det. Har du opplevd andre fordommer på grunn av andre identitetsmarkører, så skriv om det. Har du ikke opplevd noe negativt, så kan du bruke fantasien. Husk sjangertrekk ved lyrikk.